

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

3.Bhar.97/2023/12. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2023. október 19. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben az ügyészség másodfellebbezését elbírálva a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 2023. január 23. napján kelt 14.Bf.131/2022/6. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondja ki foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében [Btk. 165. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], és ezért őt megrovásban részesíti.

Az első- és másodfokú eljárás során felmerült 623.978 (hatszázhuszonháromezer-kilencszázhetvennyolc) forint büntügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 39.804 (harminckilencezer-nyolcszáznégyszáz) forint büntügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Balassagyarmati Járási Ügyészség a Balassagyarmati Járásbíróságra 2019. december hó 31. napján érkezett B.1931/2017/29. számú vádiratával emelt vádat Terhelt1 vádlottal szemben a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő maradandó fogyatékossgot okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt, egyúttal indítványozta, hogy a bíróság tárgyalás mellőzésével, büntetővégzésel hozza meg ügydöntő határozatát. A Balassagyarmati Járásbíróság a 2020. január 31. napján kelt 22.Bpk.740/2019/4. számú büntetővégzésében foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége [Btk. 165.§ (1) és (2) bekezdés a) pont] miatt Terhelt1 vádlottat 1 évre próbára bocsátotta, továbbá rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről. A vádlott a végzéssel szemben jogorvoslattal élt, tárgyalás tartását kérte.

[2] A Balassagyarmati Járásbíróság az elkészítő ülés megtartását követően – ahol a vádlott a bűnösségét nem ismerte be és nem mondott le tárgyaláshoz való jogáról sem – a 2020. október 09. napján kelt 6.B.29/2020/9. számú végzésével Terhelt1 vádlottal szemben a Btk. 165.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő maradandó fogyatékossgot okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt indult eljárást megszüntette. A határozat ellen bejelentett ügyészségi fellebbezés alapján eljárva a Balassagyarmati Törvényszék a másodfokú eljárásban 2021. február 17. napján tartott tanácsülésen hozott 14.Bf.151/2020/6. számú végzésével az eljárást megszüntető végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

[3] A megismételt eljárásban a Balassagyarmati Járásbíróság a 2022. június 8. napján kihirdetett 20.B.125/2021/36. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségében, és ezért megrovásban részesítette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, továbbá a felmerült bűnügyi költség viseléséről oly módon, hogy a vádlottat 200.000 Ft bűnügyi költség viselésére kötelezte, míg a fennmaradó 713.098 forintot az állam viseli. Az ítélet ellen a vádlott jelentett be fellebbezést felmentés érdekében.

[4] A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a vádlott fellebbezését alaposnak találta, és a 2023. január 23. napján kihirdetett 14.Bf.131/2022/6. számú ítéletével a vádlottat a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt emelt vád alól felmentette, továbbá akként rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli. Az ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést, a vádlott és védője tudomásul vette azt.

[5] A Nógrád Vármegyei Főügyészség a B.144/2022/4.BF. számú írásbeli fellebbezés indokolásában rögzítette, hogy a Balassagyarmati Törvényszék a másodfokú ítéletében az ügyiratok tartalmával ellentétesen és téves ténybeli következtetések alapján mellőzte az elsőfokú ítélet [12]-[15] bekezdéseit, ennek következtében ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságban szenved, amely megalapozatlanságot három pontban foglalt össze az alábbiak szerint:

[6] – 1. a másodfokú ítéletben foglaltak szerint a tárgyaláson meghallgatott szakértők szakvéleményükben inkább általános és nem a vádirati tényállásban írt elkövetés napjára vonatkozó szakvéleményt adtak – másodfokú ítélet [7] bekezdés; a rendelkezésre álló ügyiratok alapján ezzel szemben az ügyészség álláspontja szerint az volt megállapítható, hogy szakértő1 és szakértő3 szakértők mind a szakvéleményeikben, mind a tárgyaláson történt meghallgatásuk során a hivatkozott szabványok előírásait az eljárás tárgyát képező balesetre vetítve adták meg szakvéleményüket.

[7] – 2. a másodfokú bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem került rögzítésre, hogy a vádlott által elvégzett 2016. május 2-i felülvizsgálat és a 2017. november 3-án bekövetkezett baleset helyszínén semmilyen olyan változás nem történt, amely megalapozná azt a lehetőséget, hogy Terhelt1 vádlott által elvégzett előzetes vizsgálat, illetve annak hiányossága összefüggésbe hozható a sértett1 sértett által elszenvedett balesettel; ezzel szemben a szakértők egybehangzó megállapítása alapján a sértett1 által elszenvedett baleset a törő és osztályozó szalagrendszer azon hiányossága miatt következett be, hogy azt terelőkkel és burkolatokkal nem látták el. Az ügyészség kiemelte, hogy az eljárás során arra vonatkozó adat nem merült fel, és az eljárás egyetlen résztvevője sem hivatkozott arra, hogy a terelők, valamint a védőburkolat a vádlott általi vizsgálat időpontjában még megvoltak, és azokat utóbb távolították el. A tanúk – tanú1 és tanú5 – vallomása szerint ilyen védőburkolat a Sandvick kötő gépen soha nem volt, így e vallomások alapján kétséget kizáróan az állapítható meg, hogy a törő és osztályozó szalagrendszeren 2016. május 2. és 2017. november 3. napja között nem következett be olyan változás, ami összefüggésbe hozható a bekövetkezett balesettel. A másodfokú bíróság – amennyiben e ténymegállapítást szükségesnek tartotta – a tényállást a másodfokú eljárásban e megállapítással a tanúk vallomása alapján maga is kiegészíthette volna.

[8] – 3. a törvényszék álláspontja szerint kizárólag a sértett szabályszegő magatartása okozta a balesetet; az ügyészség ezzel szemben azt hangsúlyozta, hogy a 2016. május 2-án kelt jegyzőkönyv alapján megállapíthatóan a vádlott végezte el a törő és osztályozó szalagrendszer üzembe helyezését megelőző munkavédelmi előzetes vizsgálatot. Az általa tett megállapításokon múlt annak véleményezése, hogy munkavédelmi szempontból alkalmas-e a berendezés arra, hogy azt üzembe helyezzék. Ebből következően nem mellőzhető az eljárás során annak vizsgálata, hogy ez az előzetes vizsgálat megfelelő volt-e és okozati összefüggésben áll-e a bekövetkezett balesettel. Az ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a törvényszékkel ellentétben ezt a vizsgálatot hiánytalanul elvégezte. Az ügyészség tévesnek tartotta a törvényszék azon megállapítását, hogy a szakértők által hiányolt terelők a szalag szabályos működés melletti védelemre hivatottak, a jelen esetben azonban egy olyan működési problémáról volt szó, amelynek elhárításánál bekövetkezett balesetnél a terelők védőfunkciója azok megléte esetén sem működhetett volna, miután a balesetben a szalag beindítása mellett végzett akadályelhárítás játszott szerepet. Ezzel szemben szakértő3 szakvéleményében megjelölt MSZ-09-10.0154-3:1988. szabvány 2.6 pontja szerint a lekotró (terelő) feladata az, hogy megakadályozza, hogy a heveder és a dob közé bármilyen anyag bejusson. A szakértő által előadottak szerint pedig, ha a berendezés a nemzeti szabványban előírt terelővel rendelkezett volna, úgy a kő nem szorult volna be és nem lett volna szükség arra, hogy sértett1 elhagyja a vezérlőt, majd a szalaghoz menjen. Ha pedig a nemzeti szabvány szerinti védőburkolattal is rendelkezett volna a gép, úgy sértett1 nem tudott volna a pajszerrel „odapiszkálni”. A másodfokú bíróság tehát az ügyiratok tartalmával ellentétesen állapította meg, hogy a terelők a szalag szabályos működése melletti védelemre hivatottak. A terelők hiánya miatt történhetett meg, hogy a kő beszorult, ami szükségessé tette sértett1

beavatkozását. A vádlott azzal, hogy az általa elvégzett előzetes vizsgálat során a fenti hiányosságokat nem kifogásolta, és nem írta elő azok megszüntetését, megteremtette annak lehetőségét, hogy e terelők hiányában a kő beszoruljon, és a védőburkolat hiányában a sértett a szabályokat megszegve a mozgásban lévő szalaghoz hozzáférjen. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytálló értékelésével, megalapozottan vont le azt a következtetést, hogy a vádlott által elvégzett vizsgálat hiányosságai, és a bekövetkezett baleset között az okozati összefüggés annak ellenére megállapítható, hogy sértettl sértett is szabályszegő magatartást tanúsított. Ezért az ügyészség indítványozta a másodfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölését, a tényállás kiegészítését az elsőfokú bíróság ítéletéből megalapozatlanul mellőzött [12]-[15] bekezdésekkel, a vádlott bűnösnek kimondását a maradandó fogyatékossgot okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében, és ezért a vádlott megrovásban részesítését.

[9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.153/2023/5. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Rögzítette, hogy nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, ami akár az elsőfokú, akár a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontjában írtakat, mert az általa megállapított tényállás hiányos és részben ellentétes volt a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával. A másodfokú bíróság pedig a Be. 591. § (1) bekezdésében és az 593. § (1) és (2) bekezdésében írtakat sértette meg, amikor az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást olyan körben változtatta meg, és állapított meg eltérő tényállást, illetve értékelte eltérően a bizonyítékokat, amely körben – az okozatosság tekintetében – az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlansági hibában nem szenvedett. Megalapozatlanság hiányában az elsőfokú ítéleti tényállás helyesbítése, kiegészítése, avagy eltérő tényállás megállapítása a másodfokú bíróság által eljárási szabályba ütközik még akkor is, ha az a terhelt felmentéséhez vagy az eljárás megszüntetéséhez vezet (BH2022. 174., Kúria Bhar.II.495/2021/41. számú döntés), és ez igaz akkor is, ha az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan ugyan, azonban a másodfokú bíróság a tényállást nem e körben, hanem ettől eltérő, hibamentes részében változtatja meg.

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatosan kiemelte, hogy az ítélet [11] – a másodfokú bíróság által érintetlenül hagyott – bekezdésében az a megfogalmazás, hogy a vádlott a munkavédelmi előírásoknak megfelelően szakértői tevékenységet végzett, nem pontosan feleltethető meg az ügyiratok tartalmának, mert az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett munkavédelmi előírások [a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 21. § (3) bekezdés] alapján e tevékenység munkabiztonsági szaktevékenységnek minősült, melyet a vádlott az Mvt. 23. § (1) bekezdés utolsó mondatában írtakra is figyelemmel valóban munkabiztonsági szakértőként látott el.

[11] Az elsőfokú bíróság [12]-[15] bekezdéseiben írtakkal kapcsolatosan a másodfokú bíróság a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott megalapozatlansági okot látott megvalósulni, mert az e pontokban rögzített tényállás álláspontja szerint ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett (másodfokú ítélet [6] pontja), ezért e bekezdésekben foglaltakat, mint teljes egészében téves következtetéseket, mellőzte a tényállásból (másodfokú ítélet [7] pontja). A másodfokú bíróság vélekedése szerint a tárgyaláson meghallgatott szakértők szakvéleményükben inkább általános és nem a valós tényállásban írt elkövetés napjára vonatkozó szakvéleményt adtak. Az ügyészség meglátása szerint azonban e megállapítás sem a 20.B.125/2021/127. számú jegyzőkönyvben

foglaltaknak, sem a nyomozás során előterjesztett szakértői véleményeknek nem felel meg. A szakértők ugyanis a vonatkozó munkavédelmi előírásokat a kérdéses berendezésre és a vád tárgyává tett munkabalesetre, illetve az annak tekintetében megállapítható felelősségi viszonyokra nézve értelmezték, és ennek tárgyában tettek konkrét megállapításokat. A másodfokú bíróságnak az ügyészi fellebbezés 2. pontjában rögzített kifogása pedig ellentmond az elsőfokú bíróság [14] bekezdésében írtaknak, hiszen az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a sértett munkakezdése óta a vádlott által véleményezett munkavédelmi hiányosságú munkakörnyezetben végezte munkáját, és az elsőfokú ítélet [27] és [29] bekezdéseiben ismertetett tanúvallomások szerint a baleset helyszínén soha nem volt védőburkolat, annak a berendezésen nem is volt kialakított helye. Emellett a másodfokú bíróság ítéletének [9]-[16] bekezdéseiben a tanúk vallomását hiányosan ismertette, és azok kiragadott részei alapján téves következtetéseket vont le, ezáltal a [17] bekezdésben tett végkövetkeztetés – mely szerint a bekövetkezett baleset és a vádlott magatartása közötti ok-okozati összefüggést nem látta megállapíthatónak – téves. Erre figyelemmel nem helytálló az a megállapítás sem, hogy az elsőfokú bíróság [12]-[15] pontjában írtak „téves következtetések” – az alább felsorolt okok miatt:

[12] – a vádlott megbízása és feladata, a vizsgálati jegyzőkönyv tartalma, illetve a berendezés 2017. november 3-i állapota nem következtetés, hanem az ügyiratok tartalma alapján megállapítható tény

[13] – másrészt e tények, valamint a berendezés 2016. május 2. napi állapotára vonatkozó következtetés a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából jelentőséggel bírnak, hiszen ezek megállapítása nélkül sem a foglalkozási szabályszegésre sem az okozati összefüggésre nézve nem vonható megalapozott és helytálló következtetés, ezért a tényállásból való teljes mellőzésük törvényesen nem elvégezhető. A másodfokú bíróság e tényekre és a berendezés 2016. május 2-i állapotára vonatkozóan – téves jogi álláspontja következtében – nem is tett az elsőfokú bíróság által megállapított tényektől és következtetésektől eltérő ténymegállapításokat és következtetéseket.

[14] Az ügyészség emellett elsőfokú bíróság ítéletének [12]-[14] bekezdései kapcsán azt is rögzítette, hogy azok azonban hiányosak, mert nem tartalmazzák, hogy a berendezés 2016. május 2. napján – és azt követően 2017. november 3. napjáig – ténylegesen milyen hiányosságokban szenvedett. Erre figyelemmel szükségesnek tartotta annak rögzítését, hogy

[15] – a berendezés forgó és mozgó (balesetveszélyes) részén 2016. május 02. napján, a vádlott által végzett vizsgálat idején nem volt védőburkolat, illetve a munkaeszköz mozgó részeinek stabil (ráccsal való) elhatárolása sem történt meg, és ez az állapot egészen a baleset bekövetkeztéig változatlanul fennállt (a szemléről készült jegyzőkönyv és a tanúk vallomása alapján)

[16] – a lekotró hiányával kapcsolatosan kétséget kizáróan mindössze az rögzíthető, hogy a berendezés releváns részén a baleset idején nem volt lekotró – miután az elsőfokú bíróság által helytállóan idézett nemzeti szabvány 2.6. pontjában előírt lekotró (terelő) tekintetében nem állapítható meg a 2016. május 02. napi, illetve azt követő állapot, mert a sértett tanúvallomásában azt állította, hogy az előtörő állomás kérdéses részén szokott lenni terelő, azt azonban időlegesen leszerelték és a baleset idejére nem történt meg annak

visszaszerelése, a terelők vonatkozásában más tanúk pedig nem tettek vallomást. E megállapítások figyelembevételével indítványozta az elsőfokú ítélet [12]-[14] bekezdéseiben foglaltak pontosítását.

[17] Az elsőfokú ítélet [15] bekezdésben, illetve a másodfokú bíróság ítéletének [17] bekezdésében írtakkal, a vádlott foglalkozási szabályszegésével és ennek a balesettel való okozati összefüggésével kapcsolatban pedig azt látta megállapíthatónak, hogy

[18] – a vádlott az cégnév-től az Mvt. 21. § (3) bekezdése szerinti munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzésére kapott megbízást. E vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel-e az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti az Mvt. 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket, melyek szerint munkahely, létesítmény, technológia tervezése, kivitelezése, használatba vétele és üzemeltetése, továbbá munkaeszköz, anyag, energia, egyéni védőeszköz előállítás, gyártása, tárolása, mozgatása, szállítása, felhasználása, forgalmazása, importálása, üzemeltetése a munkavédelemre vonatkozó szabályokban meghatározott, ezek hiányában a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelmények megtartásával történhet. Az Mvt. 11. § -a határozza meg, hogy mi minősül munkavédelmi szabálynak, e körbe tartoznak a jogszabályokon, szabályzatokon túl a munkavédelmi tartalmú nemzeti szabványok is annyiban, hogy a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén a munkáltató köteles - vitás esetben - annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással,

[19] – az Mvt. 21. § (1) bekezdése szerint a veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetését az üzemeltető munkáltató rendeli el, azonban ennek feltétele, hogy a létesítmény a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak megfeleljen, amit viszont az erre feljogosított, előírt alkalmassági feltételekkel rendelkező személy, jelen esetben a vádlott volt jogosult megállapítani az Mvt. 21. § (3) bekezdése és az Mvt. 8. §-a alapján,

[20] – szakértő3 igazságügyi munkavédelmi szakértő a szakértői véleménye 52. oldalán helytállóan idézte az Mvt. 57. § (2)–(3) bekezdéseit, amelyek alapján a vádlott külső szolgáltatás nyújtása útján látta el a munkáltató megbízásából a feladatát, melyre a polgári jog szabályai vonatkoztak. A Ptk. 6:123. § (1) bekezdésének általános szabálya szerint a szolgáltatásnak a teljesítés időpontjában alkalmasnak kell lennie a rendeltetése szerinti célra, aminek a vádlott eljárása nem felelt meg, hiszen a vizsgálati jegyzőkönyve oly mértékben hiányos volt, hogy annak alapján az üzembe helyezés munkabiztonsági feltételének fennállta a munkáltató számára nem volt megítélhető, illetve a vádlott az üzembe helyezés feltételének fennálltát a vonatkozó munkavédelmi szabályok ellenére véleményezte, ezért a munkáltató az üzembehelyezést az előírt feltételek hiányában rendelte el. A vádlott a szakértőként ellátott feladata során a kötelezettségének megsértésével – az Mvt. 57. § (2) bekezdésének idézett rendelkezése alapján – önállóan sértette meg a rá vonatkozó foglalkozási szabályt, mely őt attól függetlenül terhelte, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdése alapján legáltalánosabban a munkáltatót terheli a biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért a felelősség, hiszen az Mvt. 8. §-ában írtakra figyelemmel a kérdéses munkabiztonsági szaktevékenységet a munkáltató a vádlottal, mint arra feljogosított személlyel végeztette el. A

vádott által készített vizsgálati jegyzőkönyv az általa felhívott jogszabályi rendelkezéseknek és nemzeti szabványnak sem felelt meg, miután a fennálló állapotot nem rögzítette, és a jegyzőkönyv 35-36. pontjában – a jelen ügyben releváns részekben – olyan bejegyzést tett, ami a munkavédelmi szabályoknak való megfelelés megállapítására nem alkalmas, az jövőbeni követelmények teljesítésére vonatkozik („folyamatosan felülvizsgálni”), és a veszélyes tér jogszabályban és nemzeti szabványban előírt módozatú és jellegű elhatárolását nem is érintette. Erre figyelemmel a vádlott a berendezést üzembe helyezhetőnek jogszerűen nem véleményezhette volna.

– a vádlott foglalkozási szabályszegése az utóbb bekövetkezett balesettel okozati összefüggésben állt, ezt az elsőfokú bíróság az ítéletének [13] és [15] bekezdéseiben, helyes következtetés révén állapította meg, ezzel szemben téves a másodfokú bíróság [17] bekezdésében írt azon következtetése, mely szerint a balesetet egyértelműen a sértett szabályszegő magatartása okozta. A vádlott gondatlan foglalkozási szabályszegése következtében ugyanis olyan berendezés üzembe helyezésére és működtetésére került sor, amely veszélyt jelentett mindenkire, aki annak működtetésében részt vett. A veszélyhelyzet akkor fordult át a tényállásban szereplő súlyos eredménybe, amikor a sértett szintén szabálysértő magatartásával a berendezés forgó, mozgó (balesetveszélyes) részébe, annak működése közben belenyúlt, amire viszont eleve csak a vádlott foglalkozási szabályszegése következtében volt lehetősége. Az állandó joggyakorlat szerint a foglalkozási szabályszegés és az eredmény közötti okozati összefüggés megállapítása körében nincs büntetőjogi jelentősége annak, hogy az elkövető gondatlan foglalkozási szabályszegése nyomán nem azonnal következik be az azzal okozati összefüggést mutató súlyos eredmény, vagyis, ha annak potenciális lehetősége valamely közbülső tényező hatására konkretizálódik (BH2010. 31.). Ugyancsak következetes a joggyakorlat annak megítélésében, hogy nem mentesít a felelősség alól, ha más személyek is megszegtek további foglalkozási szabályokat, amelyek ugyancsak összefüggésben álltak a bekövetkezett eredménnyel (BH2014. 133.), illetve, ha a sértett sem járt el kellő gondossággal és körültekintéssel (BH1999. 538.).

[21] A másodfokú bíróság fentiekkel ellentétes álláspontja tehát az ügyészség szerint nem fogadható el, a másodfokú ítélet [17] bekezdésében a terelők funkciójáról írtak az ügy megítélése szempontjából jelentőséggel nem bírnak. A veszélyhelyzetet a veszélyes tér jogszabályban előírt elhatárolásának, illetve a védőburkolatnak a hiánya okozta, a sértett közrehatása – amit az elsőfokú bíróság az ítélete [46] bekezdésében helytállóan rögzített – közreható oknak minősül, és a vádlottat a büntetőjogi felelősség alól nem mentesíti.

[22] A fellebbviteli főügyészség az átiratában foglaltaknak megfelelően a Be. 619. § (3a) és (3b) bekezdése alapján a hiánytalan és hibamentes tényállás megállapítását, a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a vádlottnak a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekményben való bűnösségének kimondását és vele szemben megrovás alkalmazását, illetve a vádlott bűnügyi költség viselésére kötelezését indítványozta, azonban egyetértett azzal, hogy a vádlottat a Be. 574. § (5) bekezdése alapján a bűnügyi költség egy részének megfizetése alól mentesítse a bíróság.

[23] Terhelt1 vádlott az ügyészi fellebbezésre tett írásbeli észrevételében a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. tv. 21. §-a alapján – mely szerint az üzemeltető munkáltató a veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz technológiai üzemeltetését írásban elrendeli – kiemelte, hogy a munkáltató helyezi üzembe az említett munkaeszközt,

továbbá a munkavédelmi üzembe helyezés 21. § (3) bekezdésében foglaltak alapján azt is, hogy a vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül. Hangsúlyozta, hogy felkérése arra vonatkozott, hogy a munkáltató általi üzembehelyezéshez szolgáltatson vizsgálatot és tájékoztatást, de az üzembehelyezés nem az ő feladata volt. Megjegyezte azt is, hogy munkaegészségügyi szakember nem volt felkérve a vizsgálatra. Kitért arra is, hogy a baleset helyszíne nem volt kijelölve munkavégzésre, az a terület nem volt a tv. 21. §-ában meghatározottak szerint munkahely. Azon a területen mindenféle tartózkodás tiltva van, azt a területet munkavédelmi szempontból el kell határolni és a belső, zárt területet nem lehet munkaterületként figyelembe venni. Erre figyelemmel téves az az igazságügyi szakértői megközelítés, hogy a zárt területen belül minden egyes elemet vizsgálni kell. A munkavállaló meghatározott munkahelye – üzem közbeni munkahelye – egy zárt vezérlő hely, amit üzemeltetés közben elhagyni tilos. Emellett a vádlott arra hivatkozott, hogy a munkavállaló a vallomástételekor jelezte, hogy tudomása szerint előzőleg – a sértett munkába állása előtt – több hónapot állt a szalagrendszer, javítás alatt volt, azon szalagot cseréltek tudomása szerint. Kitért arra is, hogy a vizsgálata és a baleset bekövetkezése között másfél év telt el, ez alatt számos eset volt a leállásra, ezeket a meghibásodásokat, leállásokat egyáltalán nem vizsgálta a szakértő. Álláspontja szerint a munkavédelemről szóló törvény 23. §-ában rögzítettek alapján a leállás után időszakos biztonsági felülvizsgálatot kellett volna végrehajtani a szalagrendszeren, ez alapján pedig az általa korábban végzett vizsgálat nem lehet érvényes az újbóli munkavégzésre, mivel teljesen újra meg kellett volna vizsgálni a területet. A balesettel kapcsolatosan kiemelte, hogy annak körülményei csak a munkavállaló elmondásából ismertek, az általa előadottakat azonban nem tudja elfogadni. A munkavállaló által említett követ, amelyet állítása szerint ki kellett piszkálni, a baleset helyszínén nem találták meg, így a baleset bekövetkezhetett más módon is, pl. a munkavállaló játszadozott, vagy egyéb tevékenységet csinált, például telefonált és közben lóbálta a kezét. Így kijelenthető, hogy a baleset körülményei egyértelműen nem határozhatók meg. Tévesnek vélte a szakértő jegyzőkönyvben rögzített azon megállapítását is, hogy a szalagok alsó és felső szintje között végtérelő dobra lekotrót kell szerelni, lehúzózt kellett volna telepíteni, mert a sértett vallomásában jelezte, hogy a követ nem a szalagok közül kellett eltávolítani, nem ott, ahol a szakértő jelezte, hanem a szalag felső részén, ezért ez a szakértői megállapítás téves. Mindezekre figyelemmel a Balassagyarmati Törvényszék ítéletének helybenhagyását kérte.

[24] A vádlott terhére benyújtott ügyészégi fellebbezésre tekintettel az ítéltábla a másodfellebbezést a Be. 620. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[25] A nyilvános ülésen az ügyészség a fellebbezést fenntartotta, azt az írásbeli átiratában foglaltakkal egyezően indokolta, és a tényállás írásban részletesen indokolt kiegészítése és helyesbítése mellett a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a vádlott bűnösnek kimondását és megrovásban részesítését, valamint az indítványban rögzítettek szerint a bűnügyi költség viselésére kötelezését indítványozta.

[26] A védő a nyilvános ülésen a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nagyon alapos bizonyítást folytatott, az eljárás során azonban szakértői rivalizálás alakult ki. A vádlott előzetes vizsgálat elvégzésére kapott megbízást, az üzembe helyezés nem az ő feladata volt. Álláspontja szerint az ügyben akár szakértő bevonására sem lett volna szükség, miután a vádlott cselekvősege és a bekövetkezett baleset között nincs ok-okozati összefüggés, a baleset kizárólag a sértett szabályszegő magatartása miatt következett be. Egyetértett a másodfokú bíróság érvelésével, miszerint az

elsőfokú ítélet [12]-[15] bekezdése helytelen ténybeli következtetéseket tartalmaz, továbbá amennyiben a munkavállaló betartotta volna az előírásokat, a baleset nem következett volna be.

[27] A vádlott védőjéhez csatlakozva kiemelte, hogy a kft.-nél volt munkavédelmi szakember, ezért neki a munkavédelmi döntéshozatalban nem volt szerepe. A feladata az volt, hogy munkavédelmi szempontból ajánlásokat adjon, véleményt készítsen, felelősséget azonban nem vállalt az ügyben. Kitért arra is, hogy az üzembe helyezéskor foglalkozásegészségügyi szakembert nem vont be a munkáltató. Az írásban előterjesztett észrevételével egyezően hangsúlyozta, hogy az a terület, ahol a baleset történt, az nem volt munkaterület, ott személy nem tartózkodhatott volna. Ha a munkavállaló a munkavédelmi szabályokat betartotta volna, a baleset nem következett volna be. Megismételte azt a nézetét is, hogy nem nyert tisztázást, hogy a baleset hogyan következett be. Utolsó szó jogán akként nyilatkozott, hogy a bűncselekmény nem követte el, ezért a felmentését kérte.

[28] Az ügyészség másodfellebbezése az alábbi eredményre vezetett:

[29] A Be. 615. § (1) bekezdés értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén.

[30] A Be. 615. § (2) bekezdés szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság

a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,

b) az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,

c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[31] A másodfokú bíróság a Be. 615. § (2) bekezdésének b) pontjában írtak szerint az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntést hozott, miután az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette. Ekként a törvényszék a Be. 615. § (1) bekezdése alapján törvényesen biztosított a határozatával szemben fellebbezési jogot. Az ügyészség – akinek fellebbezési jogosultságát a Be. 616. § b) pontja rögzíti – a másodfokú ítélet kézbesítését követően a Be. 582. § (3) bekezdése szerinti határidőn belül az ítélettel szemben az eltérő döntéssel összefüggésben jelentett be joghatályos fellebbezést, amelyben a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja alapján magát az ellentétes döntést sérelmezte.

[32] A harmadfokú eljárásban igazodik a felülbírálat terjedelme a bejelentett fellebbezéshez. A Be. 618. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet

nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. Ezen kívül a harmadfokú bíróság a Be. 618. § (2) bekezdése értelmében hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is. A Be. 618. § (3) bekezdése alapján pedig az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja

a) az 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában meghatározottakat, azaz vizsgálja

- azt is, hogy történt-e a megelőző eljárásban olyan eljárási szabálysértés, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni,

- a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést abban a körben, hogy a terheltet fel kell-e menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell-e szüntetni,

- a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést

b) az 590. § (5) bekezdés d) pontjában meghatározottakat – azaz a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést – is, ha a 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti fellebbezés a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésen kívüli rendelkezést sérelmezett, és

ba) a bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, vagy

bb) a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő.

[33] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során elsődlegesen az eljárási szabályok megtartását vizsgálta, és megállapította, hogy mind a Balassagyarmati Járásbíróság, mind pedig a másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta. A Be. 625.§ (1) és (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazott Be. 607.§ (1) és Be. 608.§ (1) bekezdésében felsorolt – az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezető – abszolút eljárási szabálysértést, illetve az ügy érdemére kiható a Be. 609.§-ában rögzített eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt, ilyenre a felek sem hivatkoztak.

[34] A Be. 619. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. Miután a Be. 619. § (2) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban nincs helye bizonyításnak, ezzel összhangban a Be. 615. § (6) bekezdése szerint a fellebbezésben bizonyítást indítványozni, új tényt állítani vagy új bizonyítékra hivatkozni sem lehet.

[35] Amennyiben a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú

bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság a Be. 619. § (3) bekezdés a) pontja szerint a tényállást kiegészíti, illetve helyesbíti, a b) pontja értelmében pedig a másodfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg abban az esetben, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye. Ha pedig a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel törvénysértő módon állapított meg az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást, a harmadfokú bíróság az ítéletnek a másodfokú bíróság eltérő tényállás megállapítását eredményező részét kirekeszti és a másodfokú bíróság által felmentett vagy megszüntetéssel érintett vádlott bűnösségét állapíthatja meg [Be. 619. § (3a) bekezdés]. Emellett a harmadfokú bíróság a (3a) bekezdés alapján irányadó tényállást az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok, ténybeli következtetés alapján kiegészítheti, helyesbítheti [Be. 619. § (3b)].

[36] A jelen ügyben – egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal – az volt megállapítható, hogy

[37] – az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontja alapján részben megalapozatlan volt, mert az részben hiányos, illetve a megállapított tényállás részben ellentétes volt a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával,

[38] – a másodfokú bíróság azonban nem e részbeni megalapozatlansági hibák kiküszöbölését végezte el, hanem a Be. 591. § (1) bekezdésében, illetve az 593. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak megsértésével az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a bizonyítékok eltérő értékelésével olyan körben – az okozatosság kérdésében – változtatta meg, amely körben az megalapozatlansági hibában nem szenvedett. Mint ahogyan azt a Kúria a BH2022. 174. számon közzétett eseti döntésében is kifejtette, a másodfokú bíróság általi tényjavítás elsődleges és általános feltétele, illetve indoka az, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan. Megalapozatlanság hiányában az elsőfokú ítéleti tényállás bármilyen helyesbítése, kiegészítése, avagy eltérő tényállás megállapítása a másodfokú bíróság által eljárási szabályba ütközik még akkor is, ha az a terhelt felmentéséhez vagy az eljárás megszüntetéséhez vezet. Következésképp a másodfokú eljárásban a tényjavítás feltétele minden esetben - így a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontjában írt esetben is - az elsőfokú ítéleti tényállás megalapozatlansága (BH2022. 174. számú határozat [78] bekezdés).

[39] A másodfokú bíróság ítélete [6] pontjában akként foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti megalapozatlanságban szenved, azaz a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. A megalapozatlansági hibát a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint az ügyiratok tartalma szerint kiküszöbölhetőnek vélte, amelynek eredményeként a tényállás [12], [13], [14] és [15] bekezdéseit – mint amelyek helytelen ténybeli következtetést tartalmaztak – mellőzte a tényállásból, mert azok a törvényszék szerint nem következnek a lefolytatott bizonyítási eljárás adataiból (másodfokú ítélet [18] bekezdés).

[40] A másodfokú bíróság e megállapítását megalapozó érveivel szemben azonban az alábbiak rögzíthetők:

[41] – A másodfokú bíróság azt rögzítette ítéletében, hogy a szakértők szakvéleményükben inkább általános és nem a vádirati tényállásban írt elkövetés napjára vonatkozó szakvéleményt adtak (másodfokú ítélet [7] bekezdése). A másodfokú bíróság ezen megállapítása ellentétes az ügyiratok tartalmával, ugyanis az ügyben eljáró igazságügyi szakértők – szakértő1 és szakértő3 igazságügyi munkavédelmi szakértők – írásban benyújtott szakvéleményükben és tárgyaláson történt meghallgatásuk során is Terhelt1 által 2016. május 2. napján készített „Üzembehelyezést megelőző munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat jegyzőkönyve” értékelésével adott szakvéleményt, mely vizsgálat – szintén a jegyzőkönyv adataiból kitűnően – a törő és osztályozó szalagrendszerre vonatkozott (nyomozati iratok I. kötet 133-140. oldal, 190-192. oldal), emellett kitértek a balesetet követően a vádlott által készített, 2017. november 10. napján kelt „Rendkívüli felülvizsgálat” jegyzőkönyvben foglalt megállapításokra is. Az üzembehelyezést megelőző munkavédelmi szempontú vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt konkrét megállapítások, előírások alapján adtak szakvéleményt arra vonatkozóan, hogy ezen előzetes vizsgálat a hatályos jogszabályokon és nemzeti szabványokon alapult-e, kitért-e minden olyan technikai ellenőrzésre, amelyet a nemzeti szabványok és jogszabályok előírtak, az esetleges hiányosságok feltárása, rögzítése, pótlására való felhívás ezeknek a szabványoknak megfelelt-e, avagy ezen a téren a vádlottat mulasztás terhelte. A 2022. március 30. napján tartott tárgyaláson a szakértők – köztük elsődlegesen szakértő3 – a vizsgálati jegyzőkönyv készítése idején is hatályos nemzeti szabvány és jogszabályok ismertetését sem mellőzték, ennyiben a másodfokú bíróság által megállapítottak szerint általánosságban nyilatkoztak a munkavédelmi előírásokról, azonban emellett konkrétan kitértek a vádlott által készített vizsgálat hiányosságainak taglalására is csakúgy, mint ahogyan azt az írásban előterjesztett szakvéleményükben is megtették (27. számú tárgyalási jegyzőkönyv 14-67. oldal).

[42] – A másodfokú bíróság ugyanezen bekezdésében sérelmezte azt is, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem került rögzítésre, hogy a vádlott által elvégzett 2016. május 2-i felülvizsgálat és a 2017. november 3-án bekövetkezett esemény között a baleset helyszínén semmilyen olyan változás nem történt, amely megalapozná azt a lehetőséget, hogy Terhelt1 vádlott által elvégzett előzetes vizsgálat, illetve annak hiányossága összefüggésbe hozható a sértett1 sértett által elszenvedett balesettel. A másodfokú bíróság az ítéletének [9] – [16] pontjában ismertetett tanúvallomások alapján látta igazolhatónak e megállapítást. A másodfokú bíróság által rögzített tanúvallomások kapcsán az a megállapítás tehető, hogy ezen tanúvallomások bemutatása egyrészt nem volt teljes, másrészt a vádlott által készített jegyzőkönyv, a szakértői megállapítások és a tanúvallomások alapján éppen az a következtetés vonható le, hogy a sértett által elszenvedett baleset a törő és osztályozó szalagrendszer hiányossága miatt következett be, azaz amiatt, hogy azt terelőkkal és védőburkolattal nem látták el. tanúl tanú – aki a bánya üzemeltetője – a 2019. június 12. napján tett vallomásában akként nyilatkozott, hogy a balesettel érintett Sandvick kőtörő gépen, illetve ahol a baleset történt, azon a helyen védőburkolat sosem volt (nyomozati iratok 5. kötet 8. oldal). Ugyancsak így nyilatkozott tanú5 is a 2022. február 23. napján tartott tárgyaláson tett vallomásában is, mely szerint nem volt védőburkolat a gépen, annak kialakított helye sem volt (25. számú tárgyalási jegyzőkönyv 16. oldal), és ezt mondta el a sértett is nyomozati vallomásában (II. kötet 216. oldal), amit a tárgyaláson fenntartott, illetve kiegészített azzal, hogy évekkal azelőtt – amikor szintén dolgozott ezen a gépen a cégnél – is látta, hogy hiányzik a burkolat (2021. október 13-i tárgyalásról készült 7. számú jegyzőkönyv

14. oldal). Mindezek alapján levonható lett volna a másodfokú bíróság számára is az a következtetés – annak ellenére, hogy kifejezetten e megállapítást az elsőfokú bíróság tényállása nem tartalmazza – hogy a törő és osztályozó szalagrendszeren a hiányolt védőburkolat és terelő vonatkozásában nem következett be olyan változás, amely összefüggésbe hozható a bekövetkezett balesettel.

[43] – Végül a másodfokú bíróság ítélete [17] bekezdésében az elsőfokú bíróság [15] bekezdésben rögzített álláspontjával szemben azt a következtetést vonta le, hogy a vádlott által készített előzetes véleményezés, illetve annak esetleges hiányossága nincs okozati összefüggésben a balesettel, mert azt egyértelműen a sértett szabályszegő magatartása okozta. Álláspontja szerint a baleset oka az volt, hogy a sértett teljes mértékben figyelmen kívül hagyta azt az alapvető szabályt, hogy mozgó szalagnál nem lehet hibaelhárítást végezni. A baleset annak következménye volt, hogy egy kialakult működési problémát akart a sértett szabálytalanul elhárítani, ezért a szakértők által hiányolt terelők – amelyek a szalag szabályos működés melletti védelemre hivatottak – sem tudták volna megakadályozni a balesetet. E hivatkozással szemben szakértő³ szakvéleményében megjelölt, a vádlott vizsgálata idején is hatályos és irányadó MSZ-09-10.0154-3:1988. nemzeti szabvány 2.6. pontja szerinti lekotró feladata éppen az, hogy megakadályozza, hogy a heveder és a dob közé bármilyen anyag bejusson. A szakértő azt is leszögezte, hogy amennyiben a berendezés a nemzeti szabványban előírt terelőszalaggal rendelkezett volna, akkor a kő nem szorult volna be, akkor lerepült volna, és nem lett volna szükség arra, hogy sértett¹ otthagyja a munkahelyét, a vezérlőt, és a szalaghoz menjen. „Ha már odamegy, és el akarja távolítani azt a követ, akkor, ha van egy védőburkolat, akkor nem tud odapiszkálni ezzel a bizonyos bottal, és akkor nagy valószínűséggel hív segítséget például” (a 2022. március 30-i tárgyalási határnapról készült 27. számú tárgyalási jegyzőkönyv 48. oldal utolsó bekezdése). A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az ügyiratok tartalmával ellentétesen ezen összefüggést figyelmen kívül hagyva rögzítette azt, hogy a terelők a szalag szabályos működése melletti védelemre hivatottak. A vádlott azzal a magatartásával, hogy az általa elvégzett előzetes vizsgálat során a már hivatkozott hiányosságokat nem kifogásolta, és nem írta elő azok megszüntetését, megteremtette annak lehetőségét, hogy a terelők hiányában a kő beszoruljon és a védőburkolat hiányában a sértett a szabályokat megszegve a mozgásban lévő szalaghoz hozzáférjen.

[44] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróságnak az a megállapítása tehát, hogy az elsőfokú ítélet [12], [13], [14] és [15] bekezdései téves következtetést tartalmaznak, nem helytálló, másrészt a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak megsértésével, lényegében az elsőfokú bíróság által figyelembe vett, a logika szabályai szerint értékelt bizonyítékok felülmérlegelésével megfelelő indokok hiányában mellőzte e bekezdéseket az elsőfokú bíróság ítéletéből, és állapította meg ezzel ellentétesen a vádlott cselekménye és bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés hiányát. Erre figyelemmel az ítéltábla a fentebb már ismertetett rendelkezés, a Be. 619. § (3a) bekezdése alapján a tényállásból kirekesztette a másodfokú bíróság eltérő tényállás megállapítását eredményező [18] bekezdését, vagyis az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság által mellőzni rendelt [12]-[15] bekezdéseit a tényállás részévé tette.

[45] Az ítéltábla – egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal – a fentebb hivatkozottak szerint azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a másodfokú bíróság által nem kifogásolt [11] bekezdése vonatkozásában kis mértékben ellentétes az ügyiratok tartalmával, a [12]-[14] bekezdésekben pedig – e tényállási pontok

olyan részében, amelyek nem érintik a baleset bekövetkezésének okaira vonatkozó megállapításokat – részben hiányosak, mert nem tartalmazzák pontosan azt, hogy a vádlott által véleményezett berendezés milyen hiányosságokban szenvedett. Erre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítélet

[46] – a [11] bekezdését akként pontosítja, hogy *tanú3, mint ügyvezető 2016. május 2-át megelőzően Terhelt1 vádlottat, mint munkabiztonsági szakértőt bízta meg.* A pontosításra a cselekmény idején hatályos, a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Mvt. 21. § (3) bekezdés (mely szerint a munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.), valamint a 23. § (1) bekezdés utolsó mondata alapján volt szükséges, mely akként rendelkezik, hogy a veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.

[47] – a [13] bekezdést a következő negyedik mondatral egészíti ki: Terhelt1 vádlott a vizsgálatról készült jegyzőkönyvben nem rögzítette, hogy a Sandvik pofástörő és szitarendszer, valamint a hozzá kapcsolódó szalagrendszer forgó és mozgó (balesetveszélyes) részein a nemzeti szabványnak megfelelő védelmet jelentő védőburkolat és lekotró nem volt, annak felszerelése a baleset napjáig nem történt meg. Emellett a munkaeszköz mozgó részeinek elhatárolása sem történt meg sem a vizsgálat idején, sem a baleset bekövetkeztének napjáig terjedő időben, holott azt a vizsgálat idején hatályos, a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 14/2004. (IV. 9.) FMM (IV. 19.) rendelet 22. § (3) bekezdése is előírta.

[48] Az ítélet [13] bekezdésének kiegészítése egyrészt a megjelölt és a vizsgálat idején hatályos rendelet – amelyet a vádlott is megjelölt, mint a vizsgálata alapját képező jogszabályt – alapján volt szükséges. A rendelet 22. § (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy

[49] – a munkaeszköz mozgó részeit el kell látni biztonsági berendezéssel, amely elhatárolja a veszélyes teret, vagy leállítja a veszélyes rész mozgását a veszélyes tér elérése előtt. Olyan biztonsági berendezést kell alkalmazni, amely

a) stabil kialakítású;

b) nem okoz többletkockázatot;

c) nem távolítható el, vagy nem hatástalanítható könnyen;

d) a mozgó résztől megfelelő távolságot biztosít;

e) nem akadályozza a munkaeszköz működésének figyelemmel kísérését és

f) lehetővé teszi a szereléshez vagy a karbantartáshoz szükséges műveletek elvégzését anélkül, hogy a biztonsági berendezéseket leszerelnék, valamint a hozzáférést arra a területre korlátozza, ahol a munkát el kell végezni.

[50] A vizsgálati jegyzőkönyvben erre vonatkozóan – csakúgy, mint a nemzeti szabványban előírt, és az elsőfokú ítélet [13] bekezdésében megjelölt védőburkolat és lekotró hiányáról, és a hiányosság pótlására vonatkozó felhívásról – semmilyen adatot nem tartalmaz. A vizsgálati jegyzőkönyv 35. pontja – amely azt rögzíti, hogy a gépeken az erőátviteli valamennyi mozgó vagy forró alkatrészeit úgy kell tervezni, elrendezni vagy védeni, hogy a behúzási, zúzóadási és horzsolási veszély vagy a forró felületekkel való érintkezés lehetősége a legkisebb legyen – továbbá 36. pontja – amely szerint az elválasztó védőberendezéseket és burkolatokat úgy kell tervezni, hogy helyzetükben biztonságosan rögzíthetők legyenek – a vádlott részéről csupán annyi bejegyzést tartalmaz, hogy ezeket „folyamatosan felülvizsgálni” kell, azonban ezen alkatrészek hiányát, vagy annak megfelelő pótlására vonatkozó előírást a vizsgálatról készült „Összefoglaló értékelés” a berendezés járó felületei háromsoros korláttal történő biztosításán, és a berendezés működése közben a gépek közelében a tartózkodás megtiltásán vagy a tartózkodást megengedő terület lehatárolásán túl más előírást nem rögzített, a vizsgálat eredményeként pedig azt tartalmazta, hogy a berendezés a megállapítások figyelembe vételével üzembe helyezhető (nyomozati iratok 115-117. oldal). Mindezek alapján – a fentebb már ismertetett és értékelt tanúvallomásokkal egybehangzóan – az üzembehelyezést megelőző munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat jegyzőkönyvének a vádlott terhére róható hiányosságai megállapíthatók voltak.

[51] Az ítéltábla álláspontja szerint – szemben a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal – a jegyzőkönyvben a védőburkolat hiányának feltüntetése mellett a lekotró hiányának rögzítése is elmaradt. Arról, hogy a szalagról a lekotró csak a balesetet megelőzően egy héttel nem lett visszaszerelve, arról a sértett tett említést nyomozati vallomásában (II. kötet 216. oldal). Ekkor arról számolt be, hogy a baleset előtt egy héttel szalagcsere volt, és azután nem szerelték vissza a lekotró. A szalagcsere kapcsán tanúl – a vádlott azon hivatkozására, hogy a sértett beszámolója szerint szalagcsere volt, a baleset előtt 1-2 hónappal nem volt termelés, az csak szeptember-októberben indult be, és előtte augusztusban állt a termelés – a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy ilyenre nem emlékszik (25. számú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldal). A többi tanú szalagcseréről, illetve a terelő leszereléséről nem tett vallomást, feléjük ezzel kapcsolatos kérdés nem is hangzott el. Az iratok alapján azonban megállapítható volt, hogy 2017. januártól 2017. október 11. napjáig minden hónapban id. tanúl üzemvezető és tanú5 munkavédelmi külső tanácsadó munkavédelmi szemlét tartott a területen. Ennek kapcsán a 2017. március 10. napján tartott szemle alkalmával megállapították, hogy a több helyen javított, két helyen lyukas szállítószalagot le kell cserélni, munkát csak a javítás után szabad végezni (IV. kötet cégnév időszakos munkavédelmi ellenőrzés 2017. év). A 2017. március 16-i bejegyzésben pedig azt rögzítették, hogy „a Sandvic JM 1211 HD pofástörő és a Sandvic FF1220 X szitarendszer anyagtovábbító csatlakozási szalagrendszerén a szállítószalag korábbi hibáit kijavították. A komplett szalagrendszeren megtörtént a szállítószalagok cseréje, melyek a megtekintett állapotban további veszélyt nem jelentenek. A szalagrendszer el van látva vészleállítókkal”. Mindez azt igazolja, hogy 2017 évben történt ugyan szalagcsere a berendezésen, azonban jóval a sértett újbóli munkába állása – 2016. augusztus 29. napja – előtt, és nem tartott csupán 6 napig. A bejegyzések alapján az is rögzíthető, hogy amennyiben későbbi meghibásodás miatt szalagcserere került volna sor, a munkavédelmi szemlék alkalmával azt is bejegyezték volna a

jegyzőkönyvbe. Ennek alapján pedig az a következtetés is levonható, hogy a sértetti előadással szemben az elterelők sem csupán az utolsó egy hétben hiányoztak, hanem azok sem voltak a szalagra felszerelve csakúgy, mint a védőburkolat.

[52] A fentiek szerint kiegészített és helyesbített tényállás irányadó a harmadfokú eljárásban is.

[53] Az elsőfokú bíróság ítélete [40]-[49] pontjában részletesen kifejtette jogi álláspontját a vádlott terhére rótt foglalkozási szabályt megszegő magatartása és a bekövetkezett eredmény közötti oksági összefüggés vonatkozásában. Terhelte vádlott az cégnév-től a Sandvik JIM 1211HD adagoló-pofástörő, a Sandvik FF 1220X rosta és kihordó szalag üzembehelyezést megelőző, az Mvt. 21. § (3) bekezdése szerinti munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatra kapott megbízást. Az Mvt. 21. § (1) bekezdése szerint – a vádlotti hivatkozással egyezően – az üzemeltető munkáltató rendeli el írásban a veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetését írásban. Az üzembehelyezés előfeltétele azonban a vádlott által elkészített vizsgálat volt [Mvt. 21. § (3) bekezdés]. A vádlott e feladatát – mint ahogyan azt a szakértő szakvéleményében is rögzítette – az Mvt. 57. § (2) bekezdésében foglaltak szerint polgári jogi szerződés alapján külső szolgáltatás útján teljesítette. A vádlott e vizsgálati anyagban tett munkavédelemmel összefüggő megállapításait az Mvt. 11. §-ában meghatározott jogszabályok, nemzeti szabványok, szabályzatok figyelembevételével kellett megtennie. A már ismertetettek szerint e kötelezettségét a vádlott csak hiányosan teljesítette, vizsgálati megállapításaiban az üzembe helyezés feltételeinek fennálltát annak ellenére megfelelőnek véleményezte, hogy a berendezés műszaki állapota az általa is felhívott jogszabályi rendelkezéseknek és az irányadó nemzeti szabványban rögzített munkavédelmi előírásoknak sem felelt meg. A vádlott a vizsgálat elvégzése idején tapasztalt állapotot nem rögzítette, és a jegyzőkönyv releváns részeiben – 35. és 36. pontok – olyan bejegyzést tett, ami a munkavédelmi szabályoknak való megfelelés megállapítására nem voltak alkalmasak, azok jövőbeni követelmények teljesítésére vonatkoztak anélkül, hogy a „folyamatos felülvizsgálat” indokoltságát, vagyis az esetleges hiányosságokat rögzítette volna. A megállapításai ezen túlmenően a veszélyes tér jogszabályban és nemzeti szabványban előírt módozatú és jellegű elhatárolását nem is érintették. A vádlott tehát a berendezést nem minősíthette volna olyan műszaki állapotúnak, amely alapján a munkáltató az üzembe helyezést engedélyezhette. A vádlott ezen gondatlan foglalkozási szabályszegése következtében tehát olyan berendezés üzembe helyezését engedélyezte a munkáltató, amely veszélyt jelentett arra, aki a berendezés működtetésében részt vett. A vádlott foglalkozási szabályszegése következtében volt módja a sértettnek is arra, hogy – szintén a foglalkozási szabályok megsértésével – a működésben lévő berendezés balesetveszélyes részébe nyúljon, ezáltal balesetet szenvedjen. Mindezek alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ítélete [15] bekezdésében, hogy a vádlott foglalkozási szabályszegése és az utóbb bekövetkezett baleset között az oksági összefüggés fennáll, amit nem szakít meg a sértetti közrehatás sem. Következetes a joggyakorlat abban, hogy nem szakítja meg az okozati láncolatot az a körülmény, hogy a sértett nem járt el kellő körültekintéssel (BH1999. 538.), illetve nem mentesít a felelősség alól az sem, ha a bekövetkezett eredményhez más mulasztása is közrehatott (BH2014. 133.).

[54] Téves a másodfokú bíróság [17] bekezdésben írt azon következtetése is, miszerint a vizsgálatot követően több mint egy évvel bekövetkezett baleset egyértelműen csak a sértett szabályszegő magatartásának következménye. A bírói gyakorlat szerint – egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal – ugyanis nincs jogi jelentősége annak,

hogy az elkövető gondatlan foglalkozási szabályszegése nyomán nem azonnal következik be az azzal okozati összefüggést mutató súlyos eredmény, ha annak potenciális lehetősége valamely közbülső tényező hatására konkretizálódik (BH2010. 31.).

[55] Mindezekre figyelemmel nem foghatott helyt a vádlott azon kifogása sem, hogy ő maga csak munkavédelmi szempontú ajánlásokat tett, miután az elvégzett vizsgálat címéből kitűnően tudnia kellett arról, hogy az elkészített dokumentációja alapján fog dönteni a munkáltató a berendezés üzembehelyezéséről. Ugyancsak téves az az állítása, hogy őt nem terheli felelősség a berendezés üzembe helyezéséért. Az üzembehelyezés engedélyezése valóban nem a vádlott feladata volt, azonban az azt megelőző munkabiztonsági véleményezés kapcsán a felelősség őt terheli. Az a hivatkozása, hogy a munkáltató nem vett igénybe foglalkozásegészségügyi szakembert, sem foghat helyt, miután a berendezések technikai megfelelőségének megállapítása nem a foglalkozásegészségügyi szakember feladata volt, alkalmazásának hiánya nem érinti a vádlott által tett megállapítások hiányosságát. Az sem mentesíti a felelősség alól, hogy a baleset bekövetkezésének helye nem volt munkaterület, miután a veszélyes tér jogszabályban meghatározott elhatárolását maga sem határozta meg, e követelménynek nem felelt meg. A felelősségét nem csökkentti emellett az sem, hogy a baleset pontos mechanizmusa nem ismert, miután a sértett közrehatását, szabályszegő magatartását – éppen a sértetti előadásoknak megfelelően – az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette.

[56] A fentiekben kiegészített és helyesbített tényállás és jogi indokolás alapján okszerű a vádlott bűnösségének kimondása a Btk. 165. § (1) bekezdésébe ütköző és a bekövetkezett maradandó fogyatékosagra tekintettel a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében.

[57] A Btk. 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

[58] A bíróság feladata az ítélezés során a megadott büntetési tételkeret között olyan nemű és mértékű joghátrány alkalmazása, amely kifejezi a társadalom megítélését az adott cselekménnyel kapcsolatban, ugyanakkor figyelemmel van az elkövető által megvalósított magatartásra és személyi társadalomra veszélyességére is. A Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak minden esetben e kettős cél szem előtt tartásával kell eljárnia.

[59] A jelen ügyben a szankció megválasztását befolyásolja az a körülmény is, hogy az elsőfokú ítélet ellen a vádlott terhére az ügyészség nem jelentett be fellebbezést, ezért a Be. 595. § (1) bekezdésben meghatározott súlyosítási tilalom – mely szerint az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be – beállt. Erre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság által alkalmazott intézkedést nem alkalmazhat, és – egyetértve az elsőfokú bíróság indokolásában írt érvekkel – a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok sem indokolják más szankció alkalmazását.

Mindezek alapján az ítéltábla a vádlottat a Btk. 64. § (1) bekezdés alapján megrovásban részesítette. A Btk. 64.§ (2) bekezdése szerint a megrovással a bíróság helytelenítését fejezi ki a jogellenes cselekmény miatt és felszólítja az elkövetőt, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől.

[60] Az elsőfokú bíróság rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről is akként, hogy azok lefoglalásának megszüntetése mellett megsemmisítésüket rendelte el. A másodfokú bíróság ítéletében e rendelkezést nem változtatta meg, döntése a bűnjelével kapcsolatos rendelkezést nem érintette, így kifejezett rendelkezés nélkül is megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet ezen részét helybenhagyta, azt az ítéltábla is törvényesnek találta.

[61] Az iratok alapján megállapíthatóan a nyomozati szakban felmerült bűnügyi költség egy részének – a nyomozás során felmerült 593.284 forint felének, azaz 296.642 forintnak – a megfizetésére a bírósági szakban csatolt eljárást megszüntető végzés szerint az ügyészség tanú5et kötelezte. Erre figyelemmel a harmadfokú bíróság a nyomozati szakban felmerült további bűnügyi költség, valamint a bírósági szakaszbán keletkezett további bűnügyi költség megfizetésére a Be. 574. § (1) bekezdése alapján Terhel1 vádlottat kötelezte. Az ítéltábla álláspontja szerint az eljárás során keletkezett bűnügyi költség – figyelemmel arra is, hogy a nyomozati szakban felmerült költség megfizetésére kötelezés a vádlott és tanú5 között megoszlott – a cselekmény tárgyi súlyához mérten nem tekinthető eltúlzottnak, ezért a Be. 574. § (5) bekezdését nem alkalmazta, azaz nem mentesítette a vádlottat a bűnügyi költség egy részének megfizetése alól.

[62] Mindezen indokokra figyelemmel az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 620. § (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen a Be. 624. §-a alapján a rendelkező rész szerint megváltoztatta. A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről a Be. 617. §ára figyelemmel a Be. 613. § (1) bekezdés alapján rendelkezett.

[63] A fellebbezési jog kizárása a Be. 458. § (3) bekezdésén és a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2023. október 19.

dr. Szalai Géza s.k.
s.k.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

Dr. Sárecz Szabina Martina

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.97/2023/12. számú ítéletével a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 2023. január 23. napján kelt 14.Bf.131/2022/6. számú ítélete, ennek folytán a Balassagyarmati Járásbíróság 2022. június 8. napján kihirdetett 20.B.125/2021/36. számú ítélete 2023. október 19. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. október 19.

dr. Szalai Géza s.k.

a tanács elnöke